

Wstęp

Prezentujemy Państwu dwunasty numer periodyku „TECHNE. Seria nowa”, wydawanego przez Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego. Przewodnim tematem tomu są kolekcje botaniczne, rośliny lecznicze oraz polskie i europejskie ogrody od przełomu średniowiecza i nowożytności do czasów współczesnych. Powyższe zagadnienia analizowane są przede wszystkim z perspektywy historii i historii sztuki, co nie oznacza braku odniesień do badań z zakresu literaturoznawstwa, kulturoznawstwa czy botaniki.

Wolumin otwiera artykuł Katarzyny Krzak-Weiss, poświęcony XV-wiecznym zielnikom. Wątek roślin leczniczych kontynuuje tekst Julii Czapli, w którym na przykładzie jednego z krakowskich ogrodów omówiony został proces uprawy i sprzedaży ziół. Tadeusz Bernatowicz ukazał nowe spojrzenie na przebudowę zamku na Wawelu na przełomie XVI i XVII wieku oraz na architektoniczną genezę Schodów Senatorskich, wykazujących zbieżność z projektami Vincenza Scamozziego. Aleksandra Jakóbczyk-Gola przybliżyła czytelnikom zagadnienia związane z nowożytnymi kolekcjami botanicznymi. Analizie poddane zostały między innymi sposoby preparowania oraz prezentacji roślinnych eksponatów. Kontekst europejski zawiera też opracowanie Anny Markiewicz – Autorka zarysowuje sposób postrzegania ogrodów włoskich i francuskich przez Polaków odbywających *grand tour*. Następnie Andrzej Gałkowski przedstawił projekty założenia ogrodowego w Bolimowie, pochodzące z czasów saskich i mogące stanowić podstawę do rekonstrukcji bądź rewitalizacji tytułowego obszaru. Magda Morello w swoim artykule przybliżyła metody wytwarzania perfum i zastosowania roślin w kosmetykach w XVIII wieku. Tego samego stulecia dotyczy praca Seweryna Maławskiego, poświęcona oranżeriom i pozwalająca na zapoznanie się z najpopularniejszymi gatunkami egzotycznej flory, która gościła w magnackich rezydencjach. Następne opracowanie, pióra Katarzyny Jagiełło-Jakubaszek, traktuje o podziwianiu zagranicznych kolekcji roślin i minerałów przez przedstawicieli polskich elit czasów stanisławowskich i o relacjach spisywanych w trakcie podróży. Założenie ogrodowe Parc de Sceaux pod Paryżem stało się przedmiotem analiz Dominiki Łarionow i Krzysztofa Stefańskiego. We wspólnym tekście Autorzy zaprezentowali zarówno historyczne, jak i współczesne funkcjonowanie XVII-wiecznego kompleksu. Ważną część tomu stanowią analizy polskich XIX-wiecznych ogrodów. Należy do nich tekst Marii Dankowskiej, podejmujący temat kompozycji roślinnych i oranżerii zakładanych przy rezydencjach łódzkich fabrykantów (między innymi Herbstów, Geyerów i Scheiblerów). Z kolei Aleksandra Knapik

na przykładzie ogrodu w Puławach zaprezentowała botaniczne zainteresowania księżnej Izabeli z Flemmingów Czartoryskiej. Zbiór artykułów wieńczy praca Pawła Ignaczaka, przybliżająca charakter i sposób gromadzenia drzewozbioru w założeniu rezydencjonalnym Działyńskich w Gołuchowie. Jednym z cennych wątków podjętych przez Autora jest próba traktowania profesjonalnie dobieranych roślin jako dopełnienia kolekcji dzieł sztuki.

Zwieńczenie tomu stanowi dział recenzji. Omówienie przygotowane przez Tadeusza Bernatowicza i Alinę Barczyk zostało poświęcone monografii *Pałace Wilna XVII–XVIII wieku*, pióra Anny Sylwii Czyż. Obszerna publikacja, wydana przez Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą „Polonika”, stanowi cenną pozycję wśród nowości wydawniczych, zawierając przegląd architektury rezydencjonalnej w stolicy Wielkiego Księstwa Litewskiego.

Na ręce wszystkich Autorów pragniemy złożyć podziękowania za przygotowanie tekstów oraz miłą i sprawną współpracę. Jesteśmy także wdzięczni Recenzentom tomu oraz osobom odpowiedzialnym za techniczne i estetyczne przygotowanie woluminu – p. Marcie Kołpanowicz za korektę językową i p. Tomaszowi Pietrasowi za skład. Czytelnikom życzymy miłej lektury i mamy szczerą nadzieję, że prezentowane zagadnienia będą dla Państwa interesujące.

Redaktorzy tomu:

Tadeusz Bernatowicz

 <https://orcid.org/0000-0002-8674-5307>

Uniwersytet Łódzki
Instytut Historii Sztuki

Alina Barczyk

 <https://orcid.org/0000-0002-6596-8915>

Uniwersytet Łódzki
Instytut Historii Sztuki